

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

W składowej miesięcznej	1,75 zł.
5 odroczeniom miesięcznej	1,85 zł.
W agencjach miesięcznej	1,85 zł.
Praca pocztowa jest w odroczeniu	2,08 zł.

W razie wypadków spowodowanych silną wyższą, przeszkod w dostawie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piśmie, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonego numeru.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201.032

Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnica.
Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 83

Chojnice, sobota 11 kwietnia 1925 r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na stronie 6-lam od wiersza piąty lub jego miejsce 10 groszy — Rekl. za tekst wiersza 3-lam. 20 groszy — Ogłoszenia skomplikowane z nacięciem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20%, nadwyżka. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tyc. sz. Za i terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Ogłoszenia przyjmują się do godz. 3. przed poł.

„Dzieci Pomorzaków przy cenzurach gorzej wychodziły.”

Pan Kurator Remer w swych zeznaniach w procesie rodzicielskim w Toruniu wyrzekł słowa: „Mój osobisty pogląd jest taki, że dzieci Pomorzaków przy cenzurach gorzej wychodziły.” To mówi naczelnik szkolnictwa wojewódzkiego. Słowa te dojdą do Warszawy i wstrząsną niezawodnie trochę sumieniami ministrów i tych polityków, którzy sprawują rządy na Pomorzu. Tych kilka słów więcej mówi o konieczności reformy szkolnej na Pomorzu od setek skarg, bo wychodzą z ust długoletniego kierownika szkolnictwa pomorskiego, męża, który tem szkolnictwem kieruje od chwili złączenia Pomorza z Macierzą.

Ile w tych kilku słowach mieści się krytyki dla systemu, który nie chciał dotąd rozumieć, że dusza dziecka może kierować ten tylko, który ją zna i który zrodził się z nią. Proces toruński będzie jednym z tych, który ujawni choć w części, ile nagraszono w obec Pomorza.

Z procesu rodzicielskiego w Toruniu.

Rezolucje wieca rodzicielskiego domagały się, by pod dozorem komisji rodzicielskiej poddano wszystkich uczniów gimnazjum męskiego i żeńskiego ponownym egzaminom, by wykazać, w jakim stosunku wydano i zatrzymano uczniów w gimnazjum męskim i żeńskim z b. zaboru pruskiego do innych zaborów. Dalej, by władze zarządziły, że w jednej i tej samej szkole nie wolno uczyć nauczycielem i ich żonem, by usunięto nieodpowiednich nauczycieli, by nauczyciele z dyrektorami na czele zaprzestali w obec uczniów używać zwrotów, których powtórzenie ze względu na zagrożoną obyczajność jest niemożliwa.

Oskarżono pp.: architekta Józefa Rogallę, lekarza-dentystę Tempkiego, dyrektora kasy chorych Gordona, właściciela zakładów krawieckich Zielińskiego, właściciela fabryki pierników Pepińskiego i redaktora „Gazety Niedzielnej” T. Zielińskiego. Oprócz tego za oskarżono za przemówienia na wiecu pp. Rozalję Lewicką i radcę wojewódzkiego Dobrowolskiego.

Oskarżycielami są pp. Kurator Remer, dyrektor gimnazjum męskiego Mianowski, dyr. gimnazjum żeńskiego Kaźor i wizytator Przyjemski. Kilku posłów uczestniczyło również w rozprawach. Oskarżeni podali za przeprowadzenie dowodu prawdy około 80 świadków. Z początku powstał pomiędzy obrońcami a przewodniczącym spór co do jawności. W końcu przyznano jawność.

Kiedy oskarżeni wystąpili z nowymi wnioskami, jeden z prokuratorów zauważył, że w ten sposób wywołuje się marnowanie drogiego czasu i powoduje się niepotrzebne koszty. Na to odparł obrońca p. Zuromski: „Znam się lepiej na procedurze karnej niż p. prokurator i stwierdzam, że 50 procent aktu oskarżenia było zbyteczne.

Hindenburg kandydatem na Prezydenta Rzeszy?

Cała prawica, bawarska partja ludowa, partja gospodarza, bawarski związek chłopski i Hanowerczycy postanowiły tę kandydaturę poprzeć. Liberalowie do ostatniej chwili wstrzymywali się przyłączyć, ale gdy Hindenburg oświadczył, że kandydaturę przyjmie pod warunkiem, że zapanuje jedność, odstąpili od

Kurs złotego

z dnia 9. 4 1925.

Gdańsk:	1 dolar =	5,25 złotych
	100 złoty =	101 guld. gd.
Warszawa:	1 dolar =	5,18 złotych
	1 guld. gd. =	0,99 złotych
Marki reutowe =	1,23 ¹ / ₂ — 1,24 ¹ / ₂ złotych	
1 dolar =		5,18 złotych

operu. Ich wódz Stresemann lęka się bowiem dla Niemiec niemiłych następstw z tej kandydatury w obec zagranicy.

Gdańskie organizacje nacjonalistyczne wysłały do Hindenburga błagalne pismo o przyjęcie kandydatury.

Sprawy polityczne

na podstawie otrzymanych telegramów

Wybory do parlamentu w Belgji.

Wybory do parlamentu w Belgji wzmocniły partję socjalistów kosztem liberałów i katolików. Katolicy i socjaliści będą liczyli w nowym parlamencie belgijskim po 77 posłów, zaś liberałowie tylko 26. Oprócz tego wybrano 1 komunistę i 5 innych posłów. Do utworzenia rządu powołani zostaną prawdopodobnie socjaliści, którzy jednak, jak piszą katolickie i liberalne gazety nie powiekują długo, ponieważ nie będą mieli należytego poparcia ze strony przeciwników.

Piszą, że sami socjaliści nie spodziewali się przy wyborach tego powodzenia, jakie uzyskali. Ale równocześnie dodają gazety, że wyborcy wzmocnił szeregi socjalistów nie dla tego, ażeby byli socjalistami, ale z niezadowolonia do obecnej polityki, która nie mogła opierać drożyzny i spowodowała wielkie podatki. Jeżeli socjaliści nie potrafią ulżyć narodowi, to przeciwnie stronnictwa zyskają znowu na zaufaniu.

Następstwa walki z Kościołem.

Senat francuski wyraził ministrowi oświaty 138 głosami przeciwko 134 niezufanie przez skreślenie mu 100 zł. z budżetu ministerjalnego. Przyczyną tego jest to, że minister doprowadził do awantur na uniwersytecie w Sorbonie przez zamianowanie masona profesorem. Minister zamierza złożyć urząd.

Sprawy polskie

na podstawie otrzymanych telegramów.

Przyszłe obchody święta narodowego.

Dyrektor departamentu kultury i sztuki p. Skotnicki przedstawił przedstawicielom dziennikarstwa nowy pomysł obchodu święta narodowego 3 Maja. Obchód tego święta ma w sobie zawierać treść głębszą. Pochody publiczne mają odpaść. W to miejsce mają być uwzględniane więcej uroczystości kościelne, na stępnie popisy wojska oraz organizacja przysposobienia wojskowego. Nowością w tym dniu mają być odznaczenia za konkursy sportowe, pracy i sztuki, rozdzielane przez Prezydenta Rzeczypospolitej. To byłaby uroczystość urzędowa. Obok tego byłoby zabawy ludowe na placach przyjudziale orkiestr i chórów. Teatry dawałyby przedstawienia po cenach wyjątkowo niskich, zaś dla wojska bezpłatnie.

Kronika miejscowa.

Chojnice, dnia 10 kwietnia 1925 r.

Dziś: Ezechjela pror.
Słońca wschód 5.17. zachód 6.47.
Księżycy wschód 8.30 zachód 6.15.

Jutro: Wigilia Wielkiejnocy.
Słońca wschód 5.15. zachód 6.49.
Księżycy wschód 9.49 zachód 6.42.

— **Inspektorat hodowli inwentarza** przy Szkole Rolniczej w Chojnicach ugrasza pp. hodowców o zgłoszenia ekeponatów (okazów) na wystawę rolniczą w Grudziądzu mającą się odbyć w czasie od 26 czerwca do 6 lipca. Materiał, który ma być wystawiony musi być pierwszorzędnej jakości pod względem budowy, wartości hodowlanej i kondycji i odpowiednio przygotowany (buhaje, krowy, jałowice, maciory, knury, króliki, gołębie i drobny inwentarz). Regulamin wystawowy został ogłoszony w nr. 14 „Kłosów”, organie urzędowym Pom. Izby Rolniczej, który można również przepatrzyć w Dyrekcji Szkoły Rolniczej. Nadmieniamy, że co do kosztów przewozu, to Min. Kolei udzieliło ulg w formie wolnego bezpośredniego transportu zwrotnego z wystawy; o ulgi zaś na transport na wystawę czyni się starania. Zgłosić ekeponaty należy najpóźniej do 18 kwietnia pisemnie lub ustnie w Dyrekcji Szkoły Rolniczej w Chojnicach, gdzie też można zasięgnąć wszelkich informacji, związanych z wystawą.

— **Z powodu zwolnienia** nauczyciela niemieckiego p. Makowskiego ze szkoły w Ostrowitnem w Kosznejderji, podnieśli tamtejsi Niemcy wielki gwałt. Urządzili nawet wiec protestacyjny i odpowiednią rezolucję wysłali do Sejmu na ręce niemieckiego posła Daszko. Twierdzą oni mianowicie, że nauczyciel pan Makowski był nie tylko dobrym nauczycielem, ale łączył się poza szkołą z tamtejszymi Niemcami. Jak się dowiadujemy Niemcy ostrowickie nie mają najmniejszego powodu do zażalenia się i podnoszenia gwałtu. Pan Makowski otrzymał terminatkę wobec tego, że we właściwym czasie nie nauczył się języka polskiego ani się o to dostatecznie nie starał. Nie można przecież cierpieć, aby po pięcioletnim panowaniu Polaki nauczali po szkołach polskich nauczyciele nie znający dostatecznie języka polskiego. Szkole niemieckiej ostrowickiej przez usunięcie p. Makowskiego uszczerbek się nie stanie, bo na jego miejsce po ferjach wielkanocnych wstępuje nauczyciel polski, który poprawnie włada językiem niemieckim i niemieckie dzieci w ich ojczystym języku nauczać będzie.

Jak zwykle tak i tu Niemcy protestują przy wszelkich możliwych okazjach tylko dla tego, aby nasze mniejszości narodowe w Sejmie i ich zastępcy mogli wiecznie żerować na rękomych „ociuszu” mniejszości narodowych w Polsce. Mylą się jednak, jeżeli uważają, iż społeczeństwo polskie można łatwo wywieść w pole skargami próżnemi i wiecznym utyskiwaniem na „ciężki”, którego raczej szukać należy u ich landsmannów w Niemczech wobec tamtejszych Polaków.

— To także wyrozumiałość niemiecka.

Do jakiego stopnia niektórzy tutejsi Niemcy przesiąknęli są jadem nienawiści do wszystkiego co polskie, świadczyć może drobne na pozór zdarzenie, jednakże wyświetlające dostatecznie duszę niemiecką. Oto na narożniku lewnego domu przy ul. Dworcowej nalepiony był plakatik zapowiadający wieczornicę „Lutni”. Plakat ten nalepiony był na przestarzałym afiszu w niemieckim języku o wyborach do Kasy Chorych. Polski plakat razil tak wielce niemieckiego właściciela kamienicy, że wracając z miasta wódekle: erwał afisz polski, bo na zagorzałego hikatystę działał polski napis tak, jak czerwona chusta na bizuna. Zbyt niemądrze postępują niektórzy Niemcy, aby omylić czujność naszą.

— **Znaczna liczba** Niemców ewangelików w naszym mieście święci dzisiaj Wielki Piątek jako swe największe święto. Wobec znacznej liczby świętujących robotników w fabryce wódek firmy Kaźmierski i Sta, takowa jest dziś nieczynna.

— **Na święta** zapowiadają stacje meteorologiczne czyli stacje ku badaniu stanu nadpowietrznego pogody, połączone z powietrzem ciepłym i jasnym niebem.

— **O pomniku** przy placu Jagiellońskim. Na ostatnim zebraniu Towarzystwa Upiększenia miasta poruszono również sprawę pomnika przy placu Jagiellońskim i uchwalono w tej sprawie szlachon magisrat względnie Radę miejską do powzięcia takiej lub innej uchwały. Bowiem dziś ten pomnik stoi nie dla ozdoby a raczej jako świadectwo dziwnie naszej bierności, obryzany wapnem i we wielkiem zaniedbaniu. Byłby chyba czas, aby raz nareszcie zastanowiono się nad tem, co uczynić z obecnie zamazanymi tablicami z nazwiskami poległych w dawniejszych wojnach niemieckich obywateli Chojnic. Tablice te znowu nie są tak stare, aby zachować je jako historyczną pamiątkę w czci dla tego może, że akurat wojacy poległi za sprawę wielkości Niemiec, lecz naszym zdaniem należałoby je stanowczo usunąć i umieścić choćby na omentarzu wojskowym niemieckim. Bolesnem jest widzieć, że dotychczas Chojnice nie zdobyły się na jaką publiczną pamiątkę po poległych obywatelach za sprawę polską. Może więc władze miejskie przy omawianiu sprawy pomnika wezmą pod rozwagę, czy nie należałoby właśnie miejsce to upatrzyć jako odpowiednie dla choćby skromnej tablicy pamiątkowej dla poległych śmiercią bohaterską obywateli chojnickich za ojczyznę naszą.

— **Broszurki** o Konstytucji 3 maja p. T. „Święto Narodowe” zawierające materiał odczytowy i deklamacyjny do obchodów są do nabycia w Tow. Czytelnia Ludowych Sekretarjat Grudziądź Lipowa 28 w cenie 1,50 zł, z przesyłką pocztową 1,65 zł, za pośrednictwem nadesłaniem gotówki.

— **Kradzież.** Panu S. tużąd skradziono rower. Jako sprawca wchodzi w rachubę pewien osobnik, który jednakże w międzyczasie znikł. Rower nosi napis „Lauter”. Ostrzega się przed kupnem takowego.

— **Właściciele** drzew owocowych, zwłaszcza wierzby i krzewów obowiązani są do usunięcia wszelkich gniazd i zajątków gąsienic najpóźniej do dnia 1 maja. Niezastosowanie się do powyższego ulega karze.

— **Wszyscy posiadacze bydła** zobowiązani są podać swój bydłostat do rejestracji w ratuszu pokój nr. 3 najpóźniej do dnia 17 kwietnia. Przy zgłoszeniu należy uwzględnić dokładny opis ras, znamion oraz rodzaj bydła.

— **Z Izby karnej Sądu Okręgowego w Chojnicach.** Staje oskarżona Marjanna Bielawówna zamieszkała w Kościerzynie, obecnie we więzieniu śledczym, Aniela Bielawówna, zamieszkała w Niedamowie, Antoni Omernik zamieszkały w Kościerzynie o to, że w styczniu br. w Kościerzynie oskarżona pierwsza umyślnie zabiła człowieka i to swe nieślubne dziecko, oskarżona druga, że w styczniu umyślnie nakłoniła oskarżoną Marjanę Bielawównę do popełnienia przestępstwa i to zbrodni morderstwa przez namowę. Oskarżony 3 i oskarżona pierwsza przez dalszy czyn w styczniu br. działaniem wspólnym bez wiedzy władzy usunęły zwłoki dziecka oskarżonej Marjanny Bielawówny, zakopawszy je w lesie. Po przeprowadzonej rozprawie wydał sąd wyrok zasądający oskarżoną pierwszą na karę 5 lat ciężkiego więzienia i karę aresztu przez jeden tydzień, oskarżonej policzono areszt śledczy, oskarżonego trzeciego uznaje się winnym potajemnego grzebania zwłok i zasądza się go na jeden tydzień aresztu oraz na ponoszenie kosztów postępowania karnego.

— **Licytacja.** Celem pokrycia należności skarbowych odbędzie się sprzedaż licytacyjna największej działki w Męcikale w czwartek, dnia 16 kwietnia 1925 r. o godzinie 10 przed południem przed sekcją, 1 zegar ścienny, 1 biurko i jedna komoda. W Brusach w czwartek, dnia 16 kwietnia 1925 r. o godzinie 14 przed południem, 146 pazek zapalek i 20 paczek świec, o godzinie 15 na składnicy p. Austena Eryka ca. 2 wagony desek (28 mtr.) W Kosobudach w piątek, dnia 17 kwietnia 1925 r. o godzinie 10 przed południem, 1 szafa do bielizny. W Lubni w piątek, dnia 17 kwietnia 1925 r. o godzinie 15 przed południem, 1 kanapa i 1 zegar ścienny (reklamator). W Wislu w sobotę, dnia 18 kwietnia 1925 r. o godzinie 11 przed południem przed sekcją, jeden fortepian, 2 fotele, 3 kanapy, 1 szafa, 2 stoły, 1 regał, 1 bufet, 8 krzesel, 1 lustro, 2 sztuki materjału na suknie, 1 wal szewiutu damskiego, ca. 30 mtr. barchanu, 12 mtr. materjału na spodnie, 2 serwisy do kawy i 1 maszyna do mięsa.

— **Ku przestrodze sierom kupieckim.** Niektórzy z kupców są obecnie tego zapatrywania, iż nie potrzeba więcej ujawniać cen na artykuły pierwszej potrzeby. Zapatrywanie to jest mylne, gdyż odnośne przepisy nadal obowiązują z racji istnienia ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej. Zapoznać się można z tymi przepisami w nr. 25 Oredownika Urzędowego powiatu chojnickiego z roku 1923.

— **Na Kongres** wszechpolski w tym celu szkół powszechnych, który odbędzie się w dniach 01—18 kwietnia w Katowicach wydelegowanym został z Chojnic nauczyciel p. Jackowski, kierownik szkoły Zakładu Poprawczego.

— **Przysłowia staropolskie na tydzień przedwielkanocny.** Pogoda w kwietniu niedziela, wroży arcyzają wiele.

Jeżeli w Wielki Piątek kropi,
Radujcie się chłopci (będzie urodza).

Jak na Wielkanoc pada,
To trzeci klas w polu przepada,
Ale jak na Zielone Świątki pada,
To zła naprawi.

— **Tegoroczne Targi remontowe na Pomorzu.**

w poniedziałek, dnia 27 kwietnia br. o godz. 12 w południu w Torunlu;
w wtorek, dnia 28 kwietnia br. o godz. 9 przed południem w Kowalewie;
w środę, dnia 29 kwietnia br. o godz. 12 w południu w Brodnicy;
w czwartek, dnia 30 kwietnia br. o godz. 9 w południu w Nowmieście;
w wtorek, dnia 12 maja br. o godz. 15 po południu w Chełmie;
w środę, dnia 13 maja br. o godz. 14 po południu w Terespolu;
w czwartek, dnia 14 maja br. o godz. 8 przed południem w Gołtyczynie;
w piątek, dnia 15 maja br. o godz. 14 po południu w Sępólnie;
w sobotę, dnia 16 maja br. o godz. 10 przed południem w Chojnicach;
w wtorek, dnia 2 czerwca br. o godz. 15 po południu w Gniewie;
w środę, dnia 3 czerwca br. o godz. 11 przed południem w Smetowie;

w czwartek, dnia 4 czerwca br. o godz. 9 przed południem w Starogardzie;
w piątek, dnia 5 czerwca br. o godz. 9 przed południem w Skarszewach;
w poniedziałek, dnia 15 czerwca br. o godz. 9 przed południem w Kartuzach;
w wtorek, dnia 16 czerwca br. o godz. 9 przed południem w Wejherowie;
w środę, dnia 17 czerwca br. o godz. 9 w Pucku;
w czwartek, dnia 25 czerwca br. o godz. 10 przed południem w Grudziądzu;
w czwartek, dnia 25 czerwca br. o godz. 15 po południu w Dragaszu;
w piątek, dnia 26 czerwca br. o godz. 15 po południu w Melnie;
w sobotę, dnia 27 czerwca br. o godz. 10 przed południem w Jabłonowie.

Prócz tego ma się odbyć targ remontowy w Biskupcu Pomorskim i Dziśdowie

— **Pierwsza wystawa** prac uczniów rzemieślniczych na Pomorzu odbędzie się od dnia 17 maja do 24 maja w Wąbrzeźnie. Wystawa ta zapowiada się bardzo pięknie i niezawodnie stanowić będzie ważny czynnik w podniesieniu poziomu rzemiosła na Pomorzu. Dzisiejsi współzawodzący uczniowie rzemiosła, to przyszłe pokolenie majstrów i czeladników. Zwracamy uwagę na piękny afisz propagandowy, który nam nadesłano i który wywieszamy w oknie naszego wydawnictwa.

— **Notatka** nasza o nieszczęściu samochodowym na szosie Bytowskiej nie była ścisłą. Otóż wykazało się, iż samochód wogóle nie zawadził o wóz gospodarza R. Kone jego siostry się, co spowodowało uszkodzenie woza i właściciela.

— **W nocy** z czwartku na piątek włamano się do lokalu p. Gerszewskiego w Charzykowie. Bliższe dane nie są narazie znane.

— **Wielki wiec manifestacyjny** przeciw zakusom niemieckim oderwania od Polski części Pomorza odbędzie się w drugie święto Wielkiejnocy o godz. 12-tej zaraz po głównym nabożeństwie na Rynku.

Braćwo Strzeleckie — Tow. Powst. i Wojaków — Związek Podof. Rezerwy — Tow. Zgoda — Tow. Ozerw. Krzyża — Związek Inwalid Woj. — Tow. Samod. Kupców — Kolo Pracownik. Poczt — Związek Urzedo. Kolej. — Związek Zaw. Masz. Kolej. — Tow. Niszych Urzedn. Poczt — Kolo Amatorskie Im. Słowackiego — Kolo Związku Oficerow Rezerwy — Tow. g. masst. Sokół — Tow. Ludowe — Tow. Spiewu Lutnia — Tow. Polek — Zjednoszenie Zaw. Polskie Tow. Handl. wcow — Związek Kolej. Zjed. Zaw. Polskie. Polski Związek Kolejowcow — Tow. Niszych Urzedn. Sadowych.

Wielki wiec manifestacyjny przeciw zakusom niemieckim

oderwania od Polski części Pomorza odbędzie się w drugie święto Wielkiejnocy o godz. 12-tej zaraz po głównym nabożeństwie na Rynku.

Braćwo Strzeleckie — Tow. Powst. i Wojaków — Związek Podof. Rezerwy — Tow. Zgoda — Tow. Ozerw. Krzyża — Związek Inwalid Woj. — Tow. Samod. Kupców — Kolo Pracownik. Poczt — Związek Urzedo. Kolej. — Związek Zaw. Masz. Kolej. — Tow. Niszych Urzedn. Poczt — Kolo Amatorskie Im. Słowackiego — Kolo Związku Oficerow Rezerwy — Tow. g. masst. Sokół — Tow. Ludowe — Tow. Spiewu Lutnia — Tow. Polek — Zjednoszenie Zaw. Polskie Tow. Handl. wcow — Związek Kolej. Zjed. Zaw. Polskie. Polski Związek Kolejowcow — Tow. Niszych Urzedn. Sadowych.

Kronika prowincjonalna.

Brusy. (Dawniej a dzisiaj). Wioska nasza za panowania niemieckiego pod opieką dawniejszych władz niemieckich nie mogła nalezyć się rozwijać ani też przybrać należytego ogólnego zewnętrznego wyglądu. Ogrózenia gminne zostały zaniedbane. Stawek znajdujący się w środku wioski przybrał raczej wygląd zbiornika nieczystych wód, od którego zwłaszcza latem rozchodzily się wonie nienajmilsze. Dziś czasy się zmieniły i to zmieniły stanowczo na naszą korzyść. Wioska cała poczyna przybierać piękniejszą szatę. Tu i owdzie dokonuje się naprawy ogrodzeń, poczyna się budować nowe budowle. Jednym z najdonioślejszych zamierzeń jest budowa pomnika Serca Jezusowego. Już przed rokiem czyniono starania, robiono plany, aby pomnik taki wystawić. Szukano za mistrzem, któryby wykonania tego dzieła sztuki się był podjął. Dowiedziano się o rzeźbiarzu profesorze p. Dudku, który pracował przy kalwarii w Wielu. Zwrócono się do niego, i tenże profesor prośbę naszą wysłuchał — i wypracował projekt budowy pomnika. Miejsce dla pomnika przeznaczono w środku wsi przy ślicznie urządzonej stawie, wokoło którego już w ubiegłym roku założono park. Zasadzono plac akacjami drzewkami i krzewami strojnymi jako też klombami kwiatów i roślin. Drzewka sprowadzono z Państwowego nadleśnictwa Wyrty. Tuż przy ulicy Dworcowej nad parkiem starannie przystąpiono do budowy. Nazwozili tutejsi gospodarze kamieni i żwiru, inni zaowuż dopomagali pieniężnie. Wysokość pomnika ma wynosić około 6 metrów. Już wykonana figura mierzy 2,60 mtr., podstawa 3,40 mtr. Cały pomnik wykonany jest z granitu czerwieniawego. Figura wywiera wrażenie wprost cudowne. Mistrzowska ręka p. D. wyciosała arcydzieło sztuki, które dla nas będzie miało głębsze znaczenie duchowe. Obecnie pracuje p. profesor Dudek nad ostatecznym wy-

konaniem figury, która już na święta Wielkanocne stanąć ma na cokale. Pomnik dalej otrzyma ogrodzenie żelazne według rysunku prof. D., jak również okolnym zostanie klombem kwiatów. Projektuje się nawet zaprowadzić wieczorem oświetlenie elektryczne.

Wystawieniem pomnika drogą ofiarnych składek zaśluzyla sobie gmina tuł. na szczere uznanie. Oprócz pomnika Serca Jezusowego projektuje się bodowé dalszych dwóch pomników i to pomnika Królowej Korony Polskiej, który ma stanąć przy dawniejszej ewangelickiej szkole przy ul. Gdańskiej, i dalej pomnika Zmartwychwstania który ma stanąć na murze klasztornym

Nadmienić wypada, że profesor p. Dudek wykonuje li tylko dzieła religijne. Niestety podobno chce kraj nasz opuścić i udać do ojczyzny sztuki — do Włoszech.

Karsin. (Protest wobec zakusów Niemiec oderwania od Polski części Pomorza). Zebrani członkowie Towarzystwa Woaków i Powstańców w Karsinie w dniu 5 kwietnia 1925 r. protestują energicznie przeciw rzeszeniom niemieckim, dążącym do zbrodniczego czwartego rozbioru Polski.

Oświadczamy uroczystie przed całym światem, że wszelkie próby Niemiec dające do oderwania choćby najmniejszego skrawka Pomorza odeprzemy bezwzględnie, oraz bronić będziemy naszego stanu posiadania do ostatniej kropli krwi tak, jakieśmy bronili całości Rzeczypospolitej Polskiej na dalekich frontach przeciw bolszewikom. My Wojacy i Powstańcy siad będziemy na straty zachodnich granic Polski jak jeden mąż, jak stał nieugięta. Wzywamy Rząd nasz, by usunął jak najprędzej wszystkich optantów Niemców z polskiej ziemi kaszubskiej, by przystąpił jaknajprędzej całą siłą ku rozbudowie i wzmocnieniu armii polskiej.

Wolność:
Sekretarz: Pokrzywiński. Prezes: Prądzyński. Skarbnik: Gawrych.

Tuchola. Tutejszy burmistrz p. Saganowski już od samego początku urzędowania stara się w Kuratorjum szkolnem o gimnazjum dla Tucholi. Aczkolwiek starania te nie odniosły zupełnego skutku, jednakże przyniosły one pewne korzyści. Oto z początkiem nowego roku szkolnego utworzone zostaną przy tut. szkole wydziałowej 3 klasy z programem odpowiadającym odnośnym klasom gimnazjum w Chojnicach. W ten sposób dzieci po ukonczeniu 3 wstępnych klas tutejszych, będą miały możliwość wstąpienia do 4 klasy gimnazjalnej w Chojnicach. Jednakże tam nie zadowolony, czyni p. Saganowski dalsze zabiegi i starania, aby Tuchola otrzymała pełne gimnazjum.

— Dnia 4 bm. poddano sikawki i narzędzia tut. straży pożarnej szczególnej rewizji, której dokonano w obecności burmistrza p. Saganowskiego i fabrykanta p. Szpittera. Władza nadzorcza wobec bezgannego stanu rzeczy wyraziła straży pożarnej swoje uznanie. Wieczorem odbyło się w lokalu p. Knittera w siedzibie straży, na którym omówiono bieżące sprawy na rok przyszły. Obecny na zebraniu w charakterze gościa zastępca procesowy p. Macioszyk ofiarował dla straży 50 zł, za co mu zebranie wyraziło swą wdzięczność, nadmienając, aby i inni obywatele poszli śladem p. M.

— W niektórych miejscowościach tut. powiatu zacofarowywał pewien agent jakieś firmy gdańskiej maszyny do szycia marki Singer na dogodnych splatach ratami. Dało osób też dokonano interesu. Za każdym razem dał sobie agent wpłacić 10 zł. zadatku. Obecnie okazuje się, że agent ten nie miał uprawnienia do brania i kwitowania za zadatek. Przed oszustem ostrzega się.

— Na kawał cyrkowy pozwolił sobie tut. kapitalista G., który koniem wjechał do lokalu swego brata, kupca G. Niejaki p. T. który widocznie jeźdźcowi sztuczki tej zaradził, pobiegł o tem na poloję zameldować, by takowa wkroczyła. Musiał otrzymać jednakże nienajlepszą odpowiedź, bowiem wychodzący piorunował w najlepszą.

Tuchola. Targ wtorkowy sprowadził do Tucholi dużo ludności. Płacono za żyto 16 zł. ziemiaki 2 zł, parkę prosiat 25 — 35 zł, masło 2.20 — 2.40 zł, mendel jaj 1.30—1.40 zł, okonie 80—1.20 zł, szcypaki i liny 1.40 zł. Rano stały ceny na masło i jaja nieco wyżej.

— **Znaczną szkodę** poniósł posiadacz ielspeltstösser z Kęsowa, któremu w ul. Gdańskiej zginął portfel a 400 zł. Niewiadomo, czy portfel ten został skradziony czy też zagubiony. Posiadzicielca Szwedowej z Kołlinki skradziono podczas targu 10 zł. Po złodzieju niema śladu.

— Zarządzony w wrześniu ub. roku przymus kagańcowy w miejscowościach Duża Sliwice i Mała Sliwice, Ruchatka, Luboczyn, Jabłonka, Kamionka, Okonin, Główka, Łaboda, Lipowa i Krąg został obecnie zniesiony.

Sępólno. Wybory do tutejszej Powiatowej kasy chorych się nie odbyły, ponieważ obie strony to jest pracodawcy i pracownicy postawiły tylko po jednej liście które zostały bez głosowania zatwierdzone.

w męskich i damskich
materiałach.

Wyszukane wytwory mody wiosennej
Julius Schreiber
Tel. 48 CHOJNICE Rynek 17

Wypróbowane jakości
niskie ceny.

Sępólno. 6 bm. Dziś o godz. 10 wieczorem wybuchł pożar u p. Kapej, który jednakże zdołano zgasić...

Sępólno. 8 bm. Już od sierpnia ub. roku zarządono w naszym powiecie przymus kagańcowy. Powiatowy Urząd weterynaryjny zamierzał zarządzenie to znieść...

Sępólno. W nocy z niedzieli na poniedziałek wybuchł pożar u mistrza kowalskiego p. Bakowskiego. Dom mieszkalny spalił się doszczętnie...

Na tutejszym cmentarzu żydowskim powywracano około 15 nagrobków i niemal wszystkie potłuczono...

Tutejszy powiat już takte zdobył się na komunikację samochodową. Jeden samochód posiada p. Szczepański z Sępólna...

Komierowo. Od mniej więcej nowego roku powtarzały się na tut. majątku kradzieże. W samym dworze u p. Komierowskiego dokonano 5 kradzieży...

Lutowo, pow. Sępólno. Ks. Prob. Bruski opuszcza w najbliższym czasie naszą parafę i obejmuje parochię w pow. grudziądzkim...

Więcbork. W sobotę dnia 4 bm. w godzinach południowych wybuchł tu pożar, spaliły się zabudowania gospodarcze posiadzicieli pp. Balcera i Selmida...

Kościeliszyn. Tutejszy sejmik powiatowy uchwalił jako odpowiedź za zakusy niemieckie, dotyczące do uszczuplenia zasobnych granic Rzeczypospolitej...

Szczodrowo, pow. kościeliski. (Usiłowane samobójstwo). Samobójstwo usiłowała popełnić w poniedziałek, dnia 30 bm. 21 letnia Klara K., córka tu tejszego właściciela K. z wybudowania...

Starogard. Już od miesiąca trwa w Starogardzie strajk w tamtejszej fabryce mebli. W ostatnim czasie wszczęte rokowania doprowadziły w wielu punktach do porozumienia...

Srajkujący, których liczba wynosi około 80 osób, są zdecydowani nie wrócić do pracy wcześniej, aż wszystkie ich żądania zostaną przyjęte...

Epalliec, pow. kartuski. Nieszczęśliwe wypadki w krótkim stosunkowo czasie nawiedzają tu rodzinę Muńskich. Przed mniej więcej rokiem umarł syn, który krótko przedtem wyswięcony został na kapłana...

Ostatnie telegramy.

Dżuma się szerzy. Z Kalkuty w Indiach donoszą, że tam w ostatnim tygodniu zaszło 650 wypadków dżumy, w tem 312 śmiertelnych.

Rocznica soboru w Nicei.

Ojciec św. wystósował do Kardynała Tasolego jako sekretarza kongregacji Kościoła wschodniego wezwanie do przygotowania godnego obchodu 1600 nej rocznicy pierwszego soboru w Nicei...

Władze gdańskie wydają polskie Dominikanki.

Senat gdański zamierza wysiedlić z Gdańska Siostry Dominikanki, zajmujące się obronkami polskiej Macierzy szkolnej pod patronatem...

Bolszewicy łakną krwi.

Z okazji śmierci Bagińskiego i Wieszczkiewicza podszczuwają gazety sowieckie do wywarcia odpowiedniej zemsty. Pomiedzy innymi umieszczają spisy rzekomych agentów...

Dla czego chcą skrócić służbę wojskową we Francji?

Ponieważ brakuje tam ręk do pracy. 70 proc. ludzi odciąża się od pracy. Służba przy wojsku miałaby trwać tylko rok.

Straznica hakatyizmu w Gdańsku.

Hakatyści gdańscy wzywają niemieckich studentów z Rzeszy do najliczniejszego zapisywania się na politechnikę gdańską...

Pielgrzymka polska w Rzymie.

Kardynał Kakowski i Arcybiskup Cieplak wraz z pielgrzymami polskimi byli obecni na mszy św. odprawionej przez Ojca św. Po mszy św. Ojciec św. w otoczeniu księży polskich udzielił pielgrzymom Komunii św...

Nieszczęścia przycepiły się do Reichswehry

Podczas ćwiczeń Reichswehry w Giessen wybuchł granat ręczny i zranił 5 żołnierzy, z których jeden zmarł. Na Śląsku wybuchły stare granaty i zabiły 3 podoficerów.

Wybuch na okręcie.

Na włoskim pancerniku podczas próbnych strzałów wybuchł pocisk i zabił 5 osób a 30 zostało rannych.

Bolszewicka robota w Czechach.

W kopalniach Zagłębia Morawskiej O trawy wybuch strajk, który jednak się zakończył. Obecnie komunistki wzywają do nowego strajku...

Proces ks. Ussasa.

Ks. Ussas, który miał być wymieniony za jedno go z dwóch zabitych Bagińskiego lub Wieszczkiewicza, stanął w czwartek w Moskwie przed sądem.

Wybory w Belgji.

Ostateczny rezultat wyborów w Belgji jest następujący: 81 katolików, 76 socjalistów, 25 liberałów, 5 flamandczyków i 1 komunistę.

Minister Benesz

przyjeżdża do Warszawy dnia 20 bm.

Strajk czarny na Pomorzu?

Z Warszawy donoszą, jakoby w niektórych miejscowościach na Pomorzu wybuchł rolny strajk czarny. Ziemiaństwo postanowiło przeciwstawić samobronę.

Minister Benesz w Warszawie.

Minister Benesz przybywa 20 bm. do Warszawy, gdzie zabawi 3 dni i gdzie będzie podejmowany z wielkimi honorami. Minister Grabski wyda na jego cześć wielką ucztę.

Znowu trzęsienie ziemi.

We wtorek panował trzęsienia ziemi w Meksyku. Miasto Sombrezete zostało zupełnie zniszczone. Nieszczęściom obte zostały obszary Darango i Zacate. Sam Prezydent pojechał na miejsce nieszczęścia.

Uwolnienie Sadoula.

Słynny bolszewik Sadoul, który jako rządowy wysłannik Francji do Rosji zdradził swą ojczyznę podczas wojny i został pierwotnie na śmierć skazany, został w panownym procesie, który się odbył w Oleanie uwolniony.

Patriarcha Tichen nagle umarł.

Z Moskwy donoszą o nagłej śmierci b. patriarchy Tichona na udar serca w 60 roku życia.

Setna rocznica twórcy socjalizmu.

Setna rocznica pioniera socjalizmu, Żyda Ferdynanda Lassalle, przypadła 11 kwietnia rb.

Przywrócenie drugich świąt.

„Dziennik Ustaw” zamieszcza obecnie ustawę, która przywraca Polsce drugie święta Bożego Narodzenia, Wielkanocę i Zielonych Świątek oraz święto Oczyszczenia Najświętszej Panny.

Trudności Herriota.

Herriot zażądał od Senatu przywrócenia kredytów oświatowych, które mu Senat był skreślił, grożąc ustąpieniem. Kredyty przywrócono, ale tylko 142 głosami przeciwko 140. W obec tego wyniku zwołał Herriot nadzwyczajne posiedzenie rządu.

Sojusz rosyjsko-japoński.

Rosja sowiecka dąży całą siłą do rozszerzenia wpływów w Chinach. Trzy czwarte Mongołji sowieci opanowały i dalej opanują przy pomocy Japonji. Rosyjska polityka dąży do niezależnienia Japonji od Ameryki i do współpracy Rosji z Japonją przeciwko Anglii.

Ruch w Towarzystwach.

Chojnice. Walne zebranie delegatów Towarzystw Pszczelniczych na Pomorzu odbędzie się 19 kwietnia rb. o pół do 9 przed południem w hotelu „Pod Złotym Lwem”.

Na porządku dziennym będzie pomiędzy innymi sprawa wystawy rolnictwa i przemysłu w Grudziądzu, sprawozdanie z walnego zebraania delegatów Związków okręgowych we Warszawie, sprawa organu związkowego, założenie stacji obserwacyjnych i hodowli matek pszczelich, umieszczenie pasiek w lasach państwowych, podział okręgu pomorskiego na obwody.

Spodziewać się należy licznego udziału w zebraniu. Chojnice Towarzystwo Zgoda pod opieką św. Józefa donosi członkom, że święcenie potraw wielka nocony odbędzie się w sobotę po południu o godz. 5. w kościele w zakrytym.

Chojnice. Pr gram obchodu 3 maja uchwalony na zebraniu wtorkowym ulegnie nowym zmianom z polecenia władz wyższych. W tym celu ponowne zebranie odbędzie się w piątek o godz. 6 i 7 mej wieczorem na sali ratuszowej, na które zaprasza się delegatów Tow., przedstawicieli władz, wiejska itp.

Pawłowo. Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków odbędzie się w drugie święto Wiankownicze w Pawłowie zaraz po nabożeństwie w szkole. O liczny udział proszą. Wolność! Związał.

Targowica miejska.

Urzędowe Sprawozdanie targowej Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 8. 4. 1925 r. Sprężono: 250 szt. by la, 925 szt. świni, 627 szt. cieląt, 63 szt. owiec, — szt. wołów, — szt. buhaji, — szt. krów, — szt. psiół. Razem 1865 zwierząt. Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

Table with columns for animal types (Woly, Stadniki, Jalówki i krowy, Cielęta) and their respective prices per 100 kg live weight.

III. Owce:

Table with columns for sheep types (jagnięta tuczne, starsze skopy tuczne) and their prices.

IV. Świnie:

Table with columns for pig types (tuczne ponad 150 kg, pełnomięsiste) and their prices.

Poznańska giełda zbożowa.

Poznań, 8. 4. 1925 r. Warunek: Handel hurt. fr. st. zał. ładunek wag. dostaw. zaraz za 100 kg. w złotych.

Table listing grain prices (Żyto, Pszenica, Jęczmień brow., Owies, Mąka żytna, Mąka psz., Ospa żytnia, Groch polny, Seradela, Łubin niebieski, Łubin złoty, Ziemiaki fabr., Płatki ziemniaczane, Groch Victoria, Koniczyna czerw., Koniczyna szwedzka, Koniczyna w luskach) and their prices.

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Leon Kum. Drukiem i nakładem Drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach.

Baczność!

Niniejszem zwraca się uwagę na następujące ogłoszenia w Oręd. Urzęd. pow. choj. Nr. 15.:

- 1) Ogł. p. Starosty pow. choj. z dn. 18 III. 25 r. w sprawie kursu straży leśnej i połowej dla inwalidów wojennych, który rozpocznie się dn. 1. 9. 25 r. w Niepołomicach.
 - 2) Ogł. p. Starosty pow. choj. z dn. 1. 4. 25 r. w sprawie zalesiania piasków lotnych i nie użytków.
 - 3) Ogł. Rej. Kierow. Intend. Grudziądź z dnia 6. III. 25 r. w sprawie dostawy mięsa.
- Niniejszy Oręd. Urzęd. wyłożony jest w tut. urzędzie administracyjno-policyjnym (Ratusz pokój nr. 1.) przez 3 dni do przeglądu.

Chojnice, dnia 7. kwietnia 1925 r. 851
Urząd Policji Miejskiej.

Obwieszczenie.

Czynsz dzierżawy za ogrody szreberowskie i inne parcele miejskie musi być zapłacony do dnia 25. 4. rb. do Główniej Kasy Miejskiej, w przeciwnym razie będą ogrody te powtórnie wydzierżawione.

Chojnice, dnia 8. kwietnia 1925. 853
Magistrat.

Komunikat. Nadeślij charakter pisma, swój lub zainteresowanej osoby, zakomunikuj: imię, rok, miesiąc urodzenia. Otrzymaś szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Analizę wysyłam po otrzymaniu trzech złotych.

Osobiście przyjmuję dwunasta—siodma. Protokoły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psychografolog, Szyller-Szkolnik, Piękna 25.

Druga Polecam pryma 856
pokoju **węgiel drzewny**
zaraz potrzebna. do prasowania.
Zgłoszenia w eksp. niij. W. Richter
pisma. 848 Dworcowa 42 Tel. 47.

Baczność! Baczność!

Nowa Ameryka
W drugie Święto Wielkanocne
urządza KLUB MANDOLIN. z CZERSKA

KONCERT
połączony z zabawą taneczną
w tutejszym lokalu. — Koncert odegrany zostanie przez 10 artystek — Początek o godz. 5 tej.
O liczny udział uprasza 847
KOMITET.

Ogłaszajcie w „Dzienniku Pomorskim“.

Na zapotrzebowanie wiosenne
znajdziesz

obuwie najlepszego wyrobu

wielkiego wyboru i taniości

w składzie obuwia **JANA BUTT**
Chojnice ul. Gdańska 30

Jedyna sprzedaż w miejscu

Dr. Lamanna butów zdrowotnych

Wilhelminka

Pierwsze i drugie święto Wielkanocne od godz. 3 1/2

koncert przy kawie
o wolnym wstępie.
Później taniec.

Dzisiaj i jutro popołudniu od godz. 4 od godz. 8 mej

sprzedaż 854

wołowiny i wieprzowiny
Rzeźnia.

Zgubiłem dnia 2. kwietnia b. r. z Konarzyn do Swornegaci

dokumenty wojskowe i to książeczkę i kartę mobilizacyjną wystawioną przez P. K. U. Starogard na nazwisko **Franciszek Mogga.** Uczciwy znalazca zechce takowe oddać za wynagrodzeniem. 827
10. 4. 1925.

Zgubiono 850

legitymacje nauczycielską

Marjanny Truskowskiej, Brusy wydaną przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego, Toruń.

Polecam

po cenach bardzo korzystnych

wina węgierskie słodkie i wytrawne, burgundzkie i inne gatunki

857 również i likiery Kantorowicza.

Rob. Freiwald nast. **W. Richter**

Skład delikatesów i win.

Sprzedam

nowy rower męski, nowe szory, dziecięce łódeczko i broń (Mauser).

Jankowski, Lotynia pow. Chojnice. 849

Poszukuję posady jako początkująca 852

biurowa

najchętniej na majątku wzgl. też do innego biura.

Helena Płucińska Brusy wyb. pow. Chojnice

Ryszard Gehrke

Telefon 108

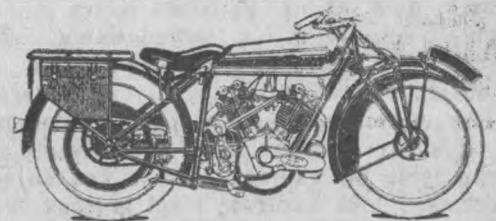
Chojnice, ul. Człuchowska 9

Telefon 108

Centrala samochodów

samochody - motocykle

pługi motorowe - traktory - rowery

Wynajmowanie samochodów.

Warsztat reparacyjny.

MIFA

Wskutek lekkiego biegu i precyzyjnej pracy uzyskał rower „MIFA“ światową sławę. Podczas wielkich wyścigów kolarskich w Berlinie — zdobył powyższy rower 3 premje. —

Składnica wszelkich przyborów.

Najstarszy tego rodzaju zakład na miejscu.

